

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ГОРЛІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

КАФЕДРА ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ІСТОРІЇ

ДЗВ: ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ГЕНДЕРНИХ СТУДІЙ

СИЛАБУС

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Освітня програма	Середня освіта (Історія, англійська мова і література)
Форма навчання	денна
Курс	II
Семестр	III

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол засідання
кафедри вітчизняної та
зарубіжної історії
28.08.2019 № 1

Бахмут 2019

Назва курсу	Історичні аспекти гендерних студій
Викладач (-і)	Стуканова Юлія Ростиславівна, к.іст.наук, ст. викл.
Контактний тел.	+38 099 4958210
E-mail	stukanova_julia@ukr.net
Локація курсу в корпоративному середовищі	Ресурсний центр (аудиторія № 315, навчальний корпус № 2)
Формат курсу	очний (offline)
Консультації	Очні консультації: в день проведення лекцій/семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронну пошту, що вказана в силабусі.

1. Анотація.

Навчальна дисципліна належить до вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки. Надає можливість поглибити уявлення про методологію гендерної історії, на основі гендерного підходу сформуванню комплексне уявлення про становище жінок у різні історичні епохи, сприяти осмисленню ролі гендерного аспекту в історії людства.

Навчальна дисципліна «Історичні аспекти гендерних студій» розроблена на основі ОПП освітньої програми «Середня освіта (Історія, англійська мова і література)».

Предметом вивчення є методологія гендерної історії, гендерний фактор в історії, становище жінок у різні історичні епохи.

Міждисциплінарні зв'язки ґрунтуються на знаннях, отриманих здобувачами під час вивчення дисциплін циклів вітчизняної та зарубіжної історії:

- «Історія Стародавнього Сходу»;
- «Історія давньої Греції та Риму»;
- «Історія середніх віків»;
- «Давня історія України»;
- «Історія країн Європи та Америки нового часу»;
- «Історія країн Азії та Африки нового часу»;
- «Нова історія України»;
- «Історія країн Європи та Америки новітнього часу»;
- «Історія країн Азії та Африки новітнього часу»;
- «Новітня історія України»;
- «Основи наукових досліджень» тощо -

на першому (бакалаврському) рівні, а також дисциплін другого (магістерського рівня) «Методологічні засади історичних досліджень».

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовуються такі **форми навчання**: 1) лекційні заняття, на яких передбачається розкрити специфіку гендерного підходу в історичній науці; висвітлити методологічні засади та концептуальний апарат гендерної історії; проаналізувати основні епохи в історії людства з точки зору гендерного підходу; з'ясувати особливості гендерних ролей у традиційному та сучасному українському суспільстві; 2) семінарські заняття, що передбачають опрацювання біографій окремих постатей видатних жінок у певні історичні епохи на основі просопографічного методу, набуття навичок застосування гендерного підходу; осмислення та обговорення ролі гендерного фактору в соціумі, важливості

перетворення суспільства в напрямку гендерної рівності; 3) консультації, які проводяться з метою допомоги здобувачам у виконанні творчих робіт, роз'яснення окремих розділів теоретичного матеріалу, відпрацювання здобувачами пропущених занять; 4) індивідуальне навчально-дослідне завдання «Жіноча постать на тлі історичної епохи (на вибір здобувача), її поведінкові стратегії крізь призму гендеру».

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 014. 03 Середня освіта (Історія)	Нормативна	
	Освітня програма Середня освіта (Історія, англійська мова і література).		
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр	
(назва)			
Загальна кількість годин: 90		3-й	3-й
	Лекції		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти «магістр»	год. 10	год.
		Практичні, семінарські	
		год. 4	год.
		Лабораторні	
		год. -	год.
		Самостійна робота	
		год. 76	год.
	Індивідуальні завдання: - год.		
	Вид контролю: залік		

3. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни полягає у поглибленні уявлень про методологію гендерної історії, формуванні на основі гендерного підходу комплексного уявлення про

становище жінок у різні історичні епохи, сприянні осмисленню ролі гендерного аспекту в історії людства.

Завдання:

- показати специфіку гендерного підходу в історичній науці;
- сформувати уявлення про методологію та концептуальний апарат гендерної історії, про новітні концепції статі;
- надати уявлення про моделі та методи гендерного аналізу, які застосовуються у практиці гендерно-історичних досліджень;
- розглянути основні епохи у історії людства з точки зору гендерного підходу (передусім, на прикладі античної та західноєвропейської історії);
- на основі просопографічного методу розкрити роль особистості в історії, поглибити вивчення біографій видатних жінок;
- поглибити уявлення про системи політичного управління у новітній час та представництво у них жінок;
- розглянути сутність та основні етапи феміністського руху;
- поглибити знання про особливості гендерних ролей у традиційному та сучасному українському суспільстві, в окремі періоди історії України;
- сприяти осмисленню ролі гендерного фактору в соціумі, важливості перетворення суспільства у напрямку гендерної рівності;
- удосконалити вміння самостійної навчально-дослідної діяльності з елементами застосування гендерного підходу;
- сприяти всебічному розвитку, активному становленню й самореалізації особистості майбутнього фахівця.

4. Результати навчання

Проектування і здійснення комплексних досліджень, у тому числі міждисциплінарних, на основі цілісного і системного наукового світогляду з використанням знань в області філософії науки; аналіз та оцінка сучасних наукових досягнень в галузі історії, психології, літературознавства, методики навчання історії та психології;

Планування і організація власного особистісного та професійного розвитку;

Аналіз та об'єктивна оцінка сучасних наукових досягнень у галузі гендерології, гендерних студій в історії, методики роботи у межах гендерного підходу; застосування у власній професійній (навчальній і науково-дослідній) діяльності методології гендерної історії, використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій.

Усвідомлення гендерного фактору як невід'ємної частини соціально-історичних процесів та розуміння важливості подолання гендерної дискримінації в суспільстві.

Розрізняння історичних епох й тенденцій історичного розвитку крізь призму гендерного підходу, визначення етапів становлення гендерних студій, історичної обумовленості становища жінки і чоловіка у суспільстві, розгляд гендерних студій в контексті світової історіографічної та методологічної традиції.

Самостійний пошук, обробка, систематизація, узагальнення та інтерпретація загальнонаукової інформації з різних джерел, генерування нових ідей для вирішення наукових і практичних завдань, зокрема, у міждисциплінарних галузях.

Вільна орієнтація в інформаційних та Internet джерелах, використання у власній професійній діяльності бібліотечних фондів, критичне ставлення до отриманої інформації,

усвідомлення цінності гендерної освіти в сучасному суспільстві, володіння комп'ютерною та інформаційною культурою.

Результативна діяльність у професійній та/або науковій групі, дотримання етичних норм професійної діяльності та академічної доброчесності.

Ефективне використання базових знань про теоретичні засади, методологічні принципи, практичне застосування та міждисциплінарні зв'язки сучасної гендерології та гендерних студій в історичному контексті.

5. Політика курсу заснована на політиці ГПМ.

Горлівський інститут іноземних мов є вільним і автономним центром освіти, що покликаний давати адекватні відповіді на виклики сучасності, плекати й оберігати духовну свободу людини, що робить її спроможною діяти згідно з власним сумлінням; її громадянську свободу, яка є основою формування суспільно відповідальної особистості, академічну свободу та академічну доброчесність, що є головними рушійними силами наукового поступу. Внутрішня атмосфера інституту будується на засадах відкритості, прозорості, гостинності, повазі до особистості.

Вивчення навчальної дисципліни «Історичні аспекти гендерних студій» потребує: виконання завдань згідно з навчальним планом; підготовки до семінарських занять; роботи з інформаційними джерелами; опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури, а також ознайомлення з історичними джерелами та історіографічними працями.

Підготовка та участь у семінарських заняттях передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни, питаннями, які виносяться на заняття з відповідної теми; вивчення теоретичного матеріалу, конспекту лекцій, а також позицій, викладених у підручниках, монографічній та іншій науковій літературі.

Результатом підготовки до заняття повинно бути змістовне володіння здобувачем вищої освіти матеріалом теми, якій присвячено відповідне заняття, а саме: підтвердження теоретичного матеріалу прикладами з історичних джерел, знання основних дефініцій, уміння аргументовано викласти певний матеріал, підготувати презентацію власних навчальних пошуків, коментувати відповіді інших здобувачів, доповнювати їх, знаходити помилки (неточності, недоліки) та надавати правильну відповідь.

Відповідь здобувача повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників процесу навчання, бути зваженим, уважним та дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

6. Схема курсу

Змістовний модуль 1.

Вступ до гендерної теорії. Становлення гендерного підходу в історичній науці.

Гендер як соціокультурний конструкт. Основні напрямки гендерної теорії. Гендерна ідеологія, гендерні стереотипи, гендерні ролі, гендерна ідентифікація, гендерна соціалізація. Проблеми сучасного суспільства: гендерний контекст. Друга хвиля фемінізму, становлення жіночої та гендерної історії у ХХ ст., зближення з іншими історичними дисциплінами. Гендерні студії на пострадянському просторі.

Специфіка гендерних відносин у Стародавньому та середньовічному світі.

Гендерні відносини в первісні часи: дискусії про матріархат, перехід до патріархату. Специфіка гендерного коду в країнах Стародавнього Сходу (Давній Єгипет, Месопотамія,

Індія, Китай, Японія, Арабські країни). Становище жінки в античності. Жінки та матері правителів, впливові гетери. Гендерні відносини в епоху Середньовіччя. Вплив синтезу римської і варварської традиції на соціальне становище жінки. Формування середньовічної мізогінії. Феномен куртуазної любові. «Подвійні стандарти» у ставленні до жінки в середовищі лицарства.

Культура гендерних відносин в Європі за нової та новітньої доби. Феміністський рух. Соціально-правові та культурно-історичні контексти становища жінки в Європі нової доби. Вплив придворної культури на сприйняття жінки, жіночі стратегії поведінки. Жінка в бюргерській традиції. Інститут жіночих салонів. Зародження жіночого / феміністського руху. Трансформація гендерних відносин в період капіталізму. Маргіналізація жіночої праці. Гендерна асиметрія в сфері владних відносин та економічного простору. Зміна соціального статусу жінки у новітній час. Основні тенденції участі в політиці. Нормативні правові документи, що регулюють у ХХ ст. відносини гендерних груп.

Становище жінки у традиційному та сучасному українському суспільстві. Становище жінок у традиційному українському соціумі (новий період). Дівчинка, дівчина: основи гендерної програми. Дружина, господиня, мати. «Інакша» жінка (покритка, вдова, відьма). Становище жінки у радянський період. Проблеми гендерних відносин в сучасній Україні.

Методики дослідження в рамках гендерної історії. Перспективи гендерної методології в історичних дослідженнях в контексті переосмислення фундаментальних історичних понять, схем, підходів. Метод гендерної експертизи соціально-історичних явищ. Особливості аналітичних методів гендерного підходу. Роль методу деконструкції у вивченні гендерних систем різних епох. Крос-культурний аналіз. Проблема синтезу макро- та мікропідходів в гендерній історії. Гендерна історія та соціальна історія. Гендерна історія та історія повсякденності. Гендерна історія та усна історія. Метод гендерної експертизи текстів в історичній науці.

7. Система оцінювання

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

- усне опитування;
- тестові завдання;
- самостійні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань;
- контрольна робота змістового модулю;
- проектні завдання.

Форми поточного і підсумкового контролю

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни «Історичні аспекти гендерних студій» здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають поточний, підсумковий модульний, підсумковий семестровий контроль. Рівень навчальних досягнень студентів оцінюється за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль передбачає усні відповіді здобувачів на теоретичні питання семінарських занять, виконання тестових завдань та самостійних робіт.

Підсумковий модульний контроль передбачає виконання контрольних робіт змістового модулю. Оцінка за змістовий модуль дорівнює сумі балів контрольних точок та КРЗМ з урахуванням коефіцієнтів.

ГРАФІК
поточного контролю

Кількість КТ – 2

Коефіцієнт КТ – 0,3

Кількість КРЗМ – 1

Коефіцієнт КРЗМ – 0,4

Кількість ЗМ – 1

Вид підсумкового контролю: залік

№	Вид контролю	Форма контролю	Термін проведення
1.	КТ 1	письмове завдання	До семінарського заняття № 1
2.	КТ 2	обговорення	семінарське заняття № 1
3.	КРЗМ 1	письмове завдання	семінарське заняття № 2

Форма підсумкового контролю

Підсумковий контроль покликаний об'єктивно підтвердити досягнутий рівень навченості, визначити ступінь сформованості навичок та умінь студентів на кінець певного етапу навчання (в кінці семестру).

Курс «Історичні аспекти гендерних студій» вивчається протягом одного семестру.

Формою підсумкового контролю в III семестрі є **залік**, який контролює рівень засвоєння студентами теоретичного матеріалу та набуття ними навичок і умінь його застосування у практичній діяльності на підставі результатів поточного контролю.

Загальна оцінка складається з суми балів за контрольні точки і контрольну роботу змістового модуля, набраних упродовж навчального семестру.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний контроль та самостійна робота			Сума
Змістовий модуль № 1			
КТ 1	КТ 2	КРЗМ 1	100 (залік)
30	30	40	

Загальна оцінка складається з суми балів за контрольні точки і контрольну роботу змістового модулю, набраних упродовж навчального семестру (100%).

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів:

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
	екзамен	залік		
90-100	Відмінно	зараховано	A	відмінне виконання лише з незначною(мінімальною 1-2) кількістю помилок
82–89			B	вище середнього рівня з кількома помилками
75–81			C	вище середнього рівня з кількома помилками
67–74			D	непогано, але зі значною кількістю недоліків
60–66			E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
35–59	Незадовільно	не зараховано	FX	з можливістю повторного складання
1–34			F	з обов'язковим повторним курсом

Зміст предметної підготовки

Поняття «гендерні студії», гендерний підхід в історії, гендерні відносини у різні історичні епохи.

Критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни «Історичні аспекти гендерних студій»

100 балів – здобувач в повному обсязі опанував програмний матеріал, має глибокі та міцні знання, самостійно використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності, толерантно ставиться до протилежних точок зору, виявляє розбіжності в позиціях, критично оцінює історичну інформацію, здатний, відповідно до вікових особливостей, презентувати власну оцінку історичних явищ, проявляє високу мовну культуру.

95 балів – здобувач володіє глибокими і міцними знаннями, вільно висловлює власні судження та їх аргументує, аналізує історичну інформацію, співвідносить історичні процеси з періодом на основі наукової періодизації історії, самостійно оцінює події та діяльність людей в історичному процесі з позицій загальнолюдських цінностей, виявляючи особисту позицію щодо них, визначає більшість історичних джерел, може назвати основні історіографічні школи, проявляє високу мовну культуру, оціночні судження щодо історичних цінностей, виявляє здатність на історичному матеріалі визначити проблеми сучасної вітчизняної історії та перспективи її розвитку.

90 балів – здобувач володіє набутими знаннями та використовує їх для розв'язання навчальної проблеми, виявляє розуміння історичних процесів, робить аргументовані висновки, характеризує історичні явища і процеси, встановлює синхронність подій вітчизняної та всесвітньої історії, визначає переважну більшість історичних джерел,

може назвати основні історіографічні школи, проявляє високу мовну культуру, оціночні судження щодо історичних цінностей.

85 балів – здобувач у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, порівнює, пояснює, аналізує, узагальнює і критично оцінює історичні факти та діяльність осіб, самостійно виправляє допущені помилки, сам добирає аргументи на підтвердження власної точки зору, визначає більше половини історичних джерел, може назвати більшість історіографічних робіт.

80 балів – здобувач володіє навчальним матеріалом, дає загалом правильне визначення історичних понять, аналізує історичні факти, характеризує причинно-наслідкові зв'язки між історичними явищами у межах теми, узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, визначає половину історичних джерел, може назвати п'ять-шість історіографічних робіт.

75 балів – здобувач в цілому послідовно і логічно відтворює навчальний матеріал, виявляє розуміння історичної термінології, дає загальну характеристику події (причини, наслідки, значення), відокремлює окремі ознаки явищ і процесів, встановлює послідовність і тривалість історичних подій, визначає не менше половини історичних джерел, може назвати до п'яти історіографічних робіт.

70 балів – здобувач в цілому відтворює фактичний матеріал теми, може дати стислому характеристику історичній постаті, встановити послідовність подій на основі знання їх дат, загалом правильно вживає історичні терміни, виявляє знання і розуміння основних закономірностей історичного процесу, визначає три - чотири історичних джерела, може назвати дві-три історіографічні роботи.

65 балів – здобувач може відтворити основний зміст навчальної теми, визначити окремі ознаки історичних понять та процесів, з допомогою викладача аналізує історичні факти, порівнює та робить висновки, виправляє допущені помилки, визначає два-три історичних джерела, може назвати одну-дві історіографічні роботи.

60 балів – здобувач може репродуктивно відтворити частину навчального матеріалу, дати визначення історичних термінів, поданих у тексті підручника або викладачем, назвати основні дати, здатен визначити один-два історичних джерела, історіографічний аналіз відсутній.

59-35 балів – здобувач має загальне уявлення про хронологію подій, вибирає правильний варіант відповіді із запропонованих, не вміє пояснювати історичні факти та діяльність людей, може двома – трьома простими реченнями розповісти про історичну подію чи постать, дати визначення історичному поняттю, не вміє порівнювати історичні факти та діяльність осіб, володіє матеріалом на рівні окремих історичних фрагментів, відповідь складається із окремих частин.

34 - 0 – балів – здобувач не володіє вивченим обсягом історичного матеріалу, може назвати одну-дві історичні події, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Вардиман Е. Женщина в древнем мире / Пер. с нем. М.С. Харитоновой; послесл. А.А. Вигасина. – М.: Наука. Главная редакция восточной литературы, 1990. – 335 с. – (По

следам исчезнувших культур Востока). Режим доступу: https://imwerden.de/pdf/wardiman_zhenshhina_v_drevnem_mire_1990.pdf.

2. Введение в гендерные исследования: в 2-х ч. Ч. I. Учебное пособие / под ред. И.А. Жеребкиной. – Харьков: ХЦГИ; СПб.: Алетейя 2001. – 708 с.

3. Введение в гендерные исследования: в 2-х ч. Ч. II. Хрестоматия / под ред. С.В. Жеребкина. – Харьков: ХЦГИ; СПб.: Алетейя 2001. – 991 с.

4. Жіночі студії в Україні: Жінка в історії та сьогодні / За заг. ред. Л.О. Смоляр. – Одеса: Астропринт, 1999. – 440 с.

5. Келлі Дж. Чи існував Ренесанс для жінок? // Гендерний підхід: історія, культура, суспільство / під ред. Л. Гентош, О. Кісь. – Львів: ВНТЛ-Класика, 2003. – 250 с. – С. 46-61. Режим доступу: <http://uamoderna.com/images/biblioteka/gender->.

6. Кісь О. Жінка в традиційній українській культурі (друга половина XIX – початок XX ст.) : монографія / НАН України, Інститут народознавства. – 2-ге вид. – Львів, 2012. – 287 с.

7. Маланчук-Рибак О. Жінка в історії: Навч. хрестоматія для студ. істор. та гуманіт. факультетів університетів. – Львів: ЛНУ ім. Ів. Франка, 2002. – 336 с.

8. Маланчук-Рибак О. Українські жіночі студії: історіографія та історіософія. – Львів: НТШ, 1999. – 54 с.

9. Пол и гендер в науках о человеке и обществе / под. ред. В. Успенской. – Тверь: Феминист-Пресс, 2005. – 384 с.

10. Пушкарьова Н. Від “Жіночих студій” до “Гендерних досліджень”, від історичної фемінології до гендерної історії // Гендерний підхід: історія, культура, суспільство / під ред. Л. Гентош, О. Кісь. – Львів: ВНТЛ-Класика, 2003. – 250 с. – С. 15-45. Режим доступу: <http://uamoderna.com/images/biblioteka/gender->.

11. Пушкарева Н.Л. Гендерная теория и историческое знание. – Санкт-Петербург : Алетейя, 2007. – 495 с.

12. Репина Л.П. Женщины и мужчины в истории: Новая картина европейского прошлого. Очерки. Хрестоматия. – М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2002. – 352 с. Ржим доступу: http://yakov.works/libr_min/17_r/ep/ina_00.htm.

Додаткова література

1. Воробець К. Спокусниця чи цнотлива? Непевне статеве становище жінок у пореформеній українській селянській громаді // Гендерний підхід: історія, культура, суспільство / під ред. Л. Гентош, О. Кісь. – Львів: ВНТЛ-Класика, 2003. – 250 с. – С. 62-71. Режим доступу: <http://uamoderna.com/images/biblioteka/gender->.

2. Гендерний аналіз українського суспільства / ПРООН, Представництво в Україні. – К. : Златограф, 1999. – 293 с.

3. Гуревич А.Я. Индивид и социум на средневековом Западе. – М. : РОССПЭН, 2005. – 424 с. – (Серия «Российские Пропилеи»).

4. Гуревич А.Я. Средневековый мир: культура безмолствующего большинства. – М.: Искусство, 1990. – 396 с.

5. Зимарева Ю. Идентичность женщины в социокультурных реалиях и нарративах начала XXI века // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Гендерні дослідження» / укл. М. С. Петрушкевич. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. – Вип. 1. – 212 с. –

С. 96–103. Режим доступу:
http://uamoderna.com/images/biblioteka/Ostrog_gender_anthropology/Ostrog_gender_5.pdf.

6. Жінки Центральної та Східної Європи у Другій світовій війні: гендерна специфіка досвіду в часи екстремального насильства / за наук. ред. докторки іст. наук Г. Грінченко, канд. іст. наук К. Кобченко, канд. іст. наук О. Кісь. – К. : ТОВ «АРТ КНИГА», 2015. – 335 с.

7. Матъє Н.-К. Він – культура, вона – натура? // *І.* – 2000. – № 17 (Гендерні студії). – С. 4–20.

8. Оніщенко О. Трансформація гендерних стереотипів у контексті революційних подій 1917 року // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Гендерні дослідження» / укл. М. С. Петрушкевич. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. – Вип. 1. – 212 с. – С. 157–169. Режим доступу:
http://uamoderna.com/images/biblioteka/Ostrog_gender_anthropology/Ostrog_gender_5.pdf.

9. Оссовская М. Рыцарь и буржуа. Исследования по истории морали. – М.: Прогресс, 1987. – 528 с. Режим доступу: http://yakov.works/libr_min/15_o/so/vskaya_00.htm.

10. Пушкарьова Н. Устная история: гендерный аспект // У пошуках власного голосу: Усна історія як теорія, метод та джерело. Зб. наук. ст. / За ред. Г. Г. Грінченко, Н. Ханенко-Фрізен. – Харків : ПП «ТОРГСІН ПЛЮС», 2010. – 248 с. – С. 39–49.

11. Стяжкіна О.В. Жінки в історії української культури другої половини ХХ століття: [Монографія]. – Донецьк: „Східний видавничий дім”, 2002. – 270 с.

12. Стяжкіна О. В. Стигма окупації: радянські жінки у самобаченні 1940-х років. – К. : Дух і літера, 2019. – 384 с. – (Серія «Бібліотека спротиву – бібліотека надії»).

13. Человек в мире чувств. Очерки по истории частной жизни в Европе и некоторых странах Азии до начала нового времени / ред. Ю.Л. Бессмертный. М. : Российский государственный гуманитарный университет, 2000. – 582 с.

14. Фукс Э. EROTICA. Ренессанс: буйство плоти. Интимный мир эпохи. – М. : Диадема-Пресс, 2001. – 800 с. – (Антология мысли).

Інформаційні ресурси

1. Сайт Українська асоціація дослідників жіночої історії (УАДЖІ). Режим доступу: <http://www.womenhistory.org.ua>.

2. Сайт International Federation for Research in Women's History. Режим доступу: <http://www.ifrwh.com>.